

ΑΠΟΦΑΣΗ 1741 /2025
ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΕΦΕΤΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από το Δικαστή Κωνσταντίνο Αλεξίου, Εφέτη, που ορίσθηκε από την Πρόεδρο του Γ' Τμήματος του Εφετείου Θεσσαλονίκης, και από τον γραμματέα Ξανθίππη Μουράτη.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του στις 12 Δεκεμβρίου 2025, για να δικάσει τη με αριθμό κατάθεσης 3485/2025 έφεση κατά της με αριθμό 48261/2025 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης.

ΤΟΥ ΕΚΚΑΛΟΥΝΤΟΣ : Ελληνικού Δημοσίου, που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, το οποίο παραστάθηκε δια της δικαστικής πληρεξουσίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Δέσποινας Χατζηνέκουρα (Α.Μ. 479 Ν.Σ.Κ.), που κατέθεσε έγγραφες προτάσεις.

ΤΟΥ ΕΦΕΣΙΒΛΗΤΟΥ: Δευτεροβάθμιου συνδικαλιστικού σωματείου με την επωνυμία «ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ» που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη και εκπροσωπείται νόμιμα, το οποίο παραστάθηκε δια δηλώσεων των πληρεξουσίων δικηγόρων του Βασιλείου Αρχιμανδρίτη (Α.Μ. 32836 Δ.Σ.Α.) και Ανέστη Προυσανίδη (Α.Μ. 38989 Δ.Σ.Α.), οι οποίοι προκατέθεσαν έγγραφες προτάσεις.

Το ενάγον άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης τη με αριθμό καταθέσεως 46342/2025 αγωγή του κατά του εναγόμενου με την οποία ζητούσε να κηρυχθεί παράνομη και καταχρηστική η απεργία των μελών του. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με τη με αριθμό 48261/2025 οριστική του απόφαση απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη κρίνοντας ότι η απεργία των μελών του εναγόμενου τυγχάνει νόμιμη και όχι καταχρηστική. Κατά της παραπάνω απόφασης παραπονείται με την έφεση του το ηττηθέν ενάγον, ζητώντας την εξαφάνιση της εκκαλουμένης οριστικής απόφασης, για τους αντίστοιχους λόγους που αναφέρεται στο δικόγραφό του.

ΚΑΤΑ τη δημόσια συζήτηση της υπόθεσης την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο και κατά την εκφώνησή της από τη σειρά του οικείου πινακίου, οι διάδικοι, που παραστάθηκαν όπως ανωτέρω σημειώνεται, ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στα πρακτικά, στις δηλώσεις και στις προτάσεις τους.

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Η ένδικη από 8.12.2025, και με αριθμό καταθέσεως 3485/2025 έφεση του πρωτοδίκως ηττηθέντος εναγόντος ⁴¹⁰⁵¹ κατά της υπ'αριθμ. 48261/2025 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, η οποία εκδόθηκε αντιμωλία των διαδίκων, κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών-εργατικών διαφορών, ασκήθηκε νομοτύπως (άρθρα 495 παρ.1 και 2, 498, 499, 500, 511, 513 παρ.1 εδ. β', 516 παρ.1, 517 εδ. α', 532 ΚΠολΔ.), και εμπροθέσμως σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ.4 εδ.τελ. του ν. 1264/1982, με την κατάθεσή της στη Γραμματεία του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου την 8.12.2025, δεδομένου ότι η εκκαλούμενη δημοσιεύθηκε στις 5.12.2025. Για δε το παραδεκτό της κρινόμενης έφεσης δεν απαιτούνταν να κατατεθεί από την εκκαλούσα στη Γραμματεία του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου το παράβολο που προβλέπεται από τη διάταξη της παρ. 3 περ.β του άρθρου 495 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την παράγραφο 3 τελευταία περίπτωση του ίδιου άρθρου, δεδομένου ότι πρόκειται για διαφορά που υπάγεται στη διάταξη του άρθρου 614 αρ.3 ΚΠολΔ. Αρμοδίως δε φέρεται προς εκδίκαση ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, και είναι παραδεκτή και πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί, με την ίδια ως άνω ειδική διαδικασία, ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρ. 533 παρ.1 ΚΠολΔ).

Ι. Από τις διατάξεις του άρθρου 23 παρ. 2 του Συντάγματος και 19 παρ. 1 του Ν. 1264/1982, η απεργία αποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων και ασκείται από τις νόμιμα συνεστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διασφάλιση και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων τους, ενώ από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών με εκείνες των άρθρων 25 παρ. 3 και 281 ΑΚ, συνάγεται ότι το δικαίωμα της απεργίας υπόκειται στον περιορισμό του δικαστικού ελέγχου της καταχρηστικής άσκησής του. Έτσι η απεργία προστατεύεται από το νόμο, εφόσον προκηρύσσεται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που

τάσσονται από αυτόν (ΕΑ 5799/2001, 3280/1991 ΕΛΛΔνη 33. 1292 ΤΝΠ Νόμος). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 20 παρ. 1 εδ α, β, γ του Ν. 1264/1982, όπως ισχύει μετά τις άνω τροποποιήσεις, προσθήκες και αντικαταστάσεις του με τους Ν. 1915/1990 και 2224/1994, «η απεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κηρύσσεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Για ολιγόωρες στάσεις, εφόσον δεν πραγματοποιούνται την ίδια ημέρα ή μέσα στην ίδια εβδομάδα, αρκεί απόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Η απεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης κηρύσσεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, εκτός αν το καταστατικό του ορίζει διαφορετικά...». Με τις διατάξεις αυτές καθώς και εκείνες του άρθρου 21 (προσωπικό ασφαλείας) του ιδίου νόμου, ρυθμίζεται ο τρόπος νόμιμης άσκησης του δικαιώματος της απεργίας, προβλέπεται δε ότι αρμόδιο όργανο για την κήρυξη της στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι η Γενική Συνέλευση και αν οι οργανώσεις αυτές είναι ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής εμβέλειας αρμόδιο είναι το Διοικητικό Συμβούλιο της οργάνωσης αυτής, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό της. Εξάλλου, η απόφαση πρέπει να αφορά συγκεκριμένη απεργία και όχι αόριστα απεργιακές κινητοποιήσεις. Η εξατομίκευση μιας απεργίας είναι δυνατό να γίνει μόνο με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά που συνθέτουν την ταυτότητά της, μεταξύ των οποίων είναι ο αγωνιστικός σκοπός, που τον προσδιορίζουν τα συγκεκριμένα αιτήματα και συγκεκριμένη απεργιακή συμπεριφορά, που καθορίζει την απεργιακή μορφή. Όλα αυτά ανάγονται αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης, η οποία, αν δεν τα αποφασίσει, δεν είναι σε θέση να προβεί σε κήρυξη απεργίας. Πάντως, η γενική συνέλευση μπορεί να εξουσιοδοτεί το Δ.Σ. για τη διεξαγωγή και τις λεπτομέρειες της συγκεκριμένης και κηρυγμένης από αυτή απεργίας, δηλαδή για τον καθορισμό του χρόνου έναρξης, διάρκειας, διακοπής, αναστολής, λήξεως κλπ. της απεργίας (βλ. ΕφΑΘ 9477/83 ΕΕργΔ 3. 330, ΕφΘεσ 1608/2000 ΤΝΠ Νόμος, Δ. Παπασταύρου Απεργία έκδ. γ'σελ. 225 επ.). Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. Ια του 2224/1994 οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που κηρύσσουν απεργία στις υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 19 παρ. 1 του

N. 1264/1982, όπως συμπληρώθηκε με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 του Ν. 1916/1990, πριν ασκήσουν το δικαίωμα της απεργίας υποχρεούνται να καλέσουν τον εργοδότη με έγγραφο, που κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή, σε δημόσιο διάλογο για τα αιτήματα αυτής. Με την παρ. 2 του ιδίου άρθρου ορίζεται ότι ο δημόσιος διάλογος διεξάγεται μέσα σε 48 ώρες από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, στην οποία ορίζεται ο τόπος και ο χρόνος της συνάντησης. Τις συζητήσεις διευθύνει ένας μεσολαβητής που επιλέγεται με συμφωνία των μερών από τον κατάλογο των μεσολαβητών - διαιτητών του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας. Με τη διάταξη δε της παραγράφου 3 του ιδίου άρθρου ορίζεται ότι η προσφυγή ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων για θέματα σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 19 έως 22 του Ν. 1264/1982, όπως τροποποιούνται από τις διατάξεις αυτού του νόμου, δεν μπορεί να ασκηθεί κατά το χρόνο διεξαγωγής του δημοσίου διαλόγου. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι ο καλούμενος είναι ελεύθερος ανταποκριθεί ή όχι στην πρόσκληση για διάλογο, μπορεί δηλαδή αυτός να επιλέξει αν θα αποδεχθεί την πρόσκληση ή όχι, στην περίπτωση δε της μη αποδοχής δεν τίθεται θέμα έναρξης διαλόγου. Από τις ίδιες διατάξεις προκύπτει, επίσης, ότι απαγορεύεται μεν κατά τη διάρκεια του δημοσίου διαλόγου η άσκηση προσφυγής ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων, όμως η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει όταν οποιοδήποτε από τα δύο μέρη αρνηθεί το διάλογο (ΕφΘεσ 1608/2000 ΤΝΠ Νόμος, ΕφΘεσ 2763/1997, Δ. Παπασταύρου, Απεργία, Γ' έκδοση, σελ. 268, Γ. Λεβέντη Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 2η έκδοση παρ. 44, σελ.700- 701). Περαιτέρω καταχρηστική και συνεπώς παράνομη, χαρακτηρίζεται η απεργία, η οποία παρά την τήρηση όλων των διατυπώσεων και προϋποθέσεων του νόμου, πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ή έχει αιτήματα, που ενώ εμπίπτουν στους νόμιμους σκοπούς της απεργίας, η άσκηση του δικαιώματος υπερβαίνει την καλόπιστη συμπεριφορά ή τον σκοπό του συγκεκριμένου δικαιώματος. Έτσι, η νομιμότητα ελέγχεται και με τα κριτήρια της συνταγματικής ρήτρας περί απαγόρευσης καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος (άρθρο 25 παρ. 3 Σ). Κατά την κρατούσα δε στη θεωρία και νομολογία άποψη, εφαρμογή έχει και η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα της απεργίας έχει και διάσταση ιδιωτικού δικαίου (ΑΠ 857/2015 ΔΕΝ 2017.808, ΑΠ 543/2013 ΔΕΕ 2013.1084, Ζερδελή Δ., Συλλογικό Εργατικό

Δίκαιο, (2016), σελ. 312). Κρίσιμα στοιχεία για τη διαπίστωση της υπέρβασης των ορίων του άρθρου 281 ΑΚ, η οποία καθιστά την απεργία καταχρηστική, είναι μεταξύ άλλων η στάθμιση των αντίθετων συμφερόντων εργαζομένων και εργοδότη, λαμβάνοντας υπόψη την δυσανάλογη ζημία στην επιχείρησή του, ή το κοινωνικό σύνολο, ή την εθνική οικονομία, σε συνδυασμό με την μορφή και τη διάρκεια της απεργίας, ή τον επιλεγέντα χρόνο και την τακτική, το μέγεθος της προσβολής δικαιωμάτων τρίτων και την προφανή ή μη δυσαναλογία με την, από την απεργία, επαπειλούμενη ή επερχόμενη ζημία της επιχείρησης και το επιδιωκόμενο όφελος των απεργών. Το αν τα αιτήματα των απεργών είναι απλώς υπερβολικά δεν ασκεί επιρροή. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαπίστωση της δυσαναλογίας ενέχει τον κίνδυνο του δικαστικού ελέγχου των διεκδικήσεων των εργαζομένων και δεδομένου ότι ο νομοθέτης έχει ήδη θέσει προϋποθέσεις, που αποσκοπούν και στην αποτροπή της δυσανάλογα μεγάλης ζημίας, η απεργία θεωρείται καταχρηστική λόγω παράβασης της αρχής της αναλογικότητας, μόνο όταν η δυσαναλογία ζημίας και ωφέλειας είναι αφόρητη (ΕφΑθ 5687/2004 ΔΕΕ 2005.334). Τέτοια περίπτωση, αποτελούν οι απεργίες που επιδιώκουν ή προκαλούν την οικονομική καταστροφή της επιχείρησης (Ληξουριώτη Ι., Εφαρμογές Εργατικού Δικαίου, σελ. 811-812). Τέλος, με βάση τα αιτήματα της απεργίας και τον αποδέκτη τους, η απεργία διακρίνεται σε εργασιακή, πολιτική ή μικτή. Εργασιακή είναι η απεργία, τα αιτήματα της οποίας (εργασιακά συνδικαλιστικά κ.λπ.), απευθύνονται στον εργοδότη των εργαζομένων, ή σε όποιον είναι αρμόδιος για την ικανοποίησή τους. Τηρουμένων των λοιπών προϋποθέσεων, η απεργία αυτή είναι νόμιμη. Πολιτική, χαρακτηρίζεται η απεργία με την οποία επιδιώκεται άμεσα ή έμμεσα ο εξαναγκασμός της πολιτικής εξουσίας σε πράξη ή παράλειψη των οργάνων της. Η απεργία αυτή δεν στρέφεται κατά του κράτους, ως εργοδότη, αλλά κατά των φορέων των συνταγμένων πολιτειακών λειτουργιών και έχει ως κύριο σκοπό, εμφανή ή υποκρυπτόμενο, τον εξαναγκασμό τους σε πράξη ή παράλειψη, που μπορεί συνίσταται είτε στην μεταβολή κάποιου φορέα της πολιτικής εξουσίας, είτε στην επιβολή ή αποτροπή ορισμένου πολιτικοοικονομικού προσανατολισμού (ΠρΕφΑθ 1 /1992 ΕΕργΔ

1992.840). Η απεργία αυτή, λόγω του μη νόμιμου σκοπού της, είναι μη νόμιμη. Αντίθετα, η μικτή εργασιακή-πολιτική απεργία, η οποία αν και αναφέρεται στα εργασιακά, ασφαλιστικά συνδικαλιστικά κλπ αιτήματα των εργαζομένων, η ικανοποίησή τους δεν εξαρτάται από τον εργοδότη αυτών, αλλά από το κράτος ως νομοθέτη, υπό την έννοια ότι μόνο το κράτος νομοθετώντας μπορεί να ικανοποιήσει τα αιτήματα είτε θεσπίζοντας, είτε τροποποιώντας κανόνες δικαίου, είναι νόμιμη ΑΠ 858/2015, ΑΠ 543/2013, ΑΠ 468/2012, ΜΕΦΘ 857/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Ληξουριώτη Ι., σελ. 789-788).

II. Τα επιχειρήματα της άποψης περί δυνατότητας απαγόρευσης της παράνομης απεργίας και για το μέλλον έχουν ήδη αμφισβητηθεί έντονα τόσο από τη θεωρία, όσο και την παλαιότερη, αλλά και πρόσφατη νομολογία (ΕφΑθ 9477/83, ΕΕργΔ 1984.330, ΜονΠρΑθ 3868/1985, ΕλλΔνη 1985.752, ΜονΠρΑθ 1795/2009, ΜονΠρΑθ 1936/2006, ΜονΠρΑθ 764/2007, ΜονΠρΑθ 1134/2008, (όλες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), ΜονΠρΑθ343/2011, ΕΕργΔ 2011.261. Στη θεωρία Λ. Ντάσιος, Εργατικό Δικονομικό, ΒII, 1150 επ., Δ. Τραυλός- Τζανετάτος, απεργία και ασφαλιστικά μέτρα, ανωτ., σελ. 36 επ., Μουδό-πουλος, Συλλογικό εργατικό δίκαιο, 2005, 407, Α. Καζάκος, ανωτ., σελ. 799 επ., Π. Δαβερώνας, ανωτ., σελ. 239 επ.). Έτσι, γίνεται δεκτό ότι το δίκαιο δεν προβλέπει γενική αξίωση για παράλειψη παράνομων πράξεων και επομένως, εφόσον δεν υπάρχει ειδική διάταξη που να επιτρέπει τη δικαστική απαγόρευση της απεργίας κάτι τέτοιο, δεν μπορεί να στηριχθεί σε μια δήθεν «γενική αξίωση» του δικαίου. Ακριβώς η επίκληση των διατάξεων του Αστικού Κώδικα στην οποία προβαίνει η αντίθετη άποψη, δηλαδή των άρθρων 57, 58, 60, 989, 1108, 1112, 1132, 1133 ΑΚ, είναι ενισχυτική του προβαλλόμενου εδώ αντεπιχειρήματος. Σε όλες τις επικαλούμενες διατάξεις προβλέπεται ρητά δικαίωμα του προσβληθέντος «να ζητήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον», κάτι το οποίο δεν συμβαίνει στην περίπτωση του ν. 1264/82. Κατά δεύτερον, από τη διατύπωση του άρθρου 22 παρ. 3 ν. 1264/82 προκύπτει το ακριβώς αντίθετο από αυτό που συνάγει ως συμπέρασμα η παλαιότερη νομολογιακή και θεωρητική άποψη. Η απαγόρευση της διακοπής της απεργίας με ασφαλιστικά μέτρα που είναι το έλασσον, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι απαγορεύεται και το μείζον, που είναι η διακοπή της με

οριστική απόφαση της ειδικής διαδικασίας των εργατικών διαφορών. Η παράγραφος 3 του άρθρου 22 θα πρέπει να ερμηνευτεί σε συνδυασμό με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου. Η παράγραφος 3 ξεκαθάρισε νομοθετικά αυτό που γίνονταν δεκτό στη νομολογία και πριν τη θέση σε ισχύ του ν. 1264/82, δηλαδή τον αποκλεισμό της δυνατότητας διακοπής της απεργίας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (βλ. ενδ. ΜονΠρΘεσ 3729/79, ΕΕργΔ 38.820 και Τραυλό-Τζανετάτο, Απεργία και ασφαλιστικά μέτρα, 1981, σελ. 42 επ.), διότι έτσι θα οδηγούνταν σε πλήρη ικανοποίηση του δικαιώματος, του οποίου ζητείται η εξασφάλιση. Η παράγραφος 4 όρισε την διαδικασία των εργατικών διαφορών ως προσήκουσα για την εξέταση των απεργιακών διαφορών. Έχει, επομένως, τελείως διαφορετικό αντικείμενο ρύθμισης από αυτό της παραγράφου 3 και είναι εντελώς αυθαίρετο να συνάγει κανείς εξ αντιδιαστολής επιχείρημα σχετικά με το επιτρεπτό ή μη της διακοπής της απεργίας με την ειδική διαδικασία. Αποφασιστικό επιχείρημα είναι και αυτό που εδράζεται στο τεκμήριο νομιμότητας της απεργίας. Σύμφωνα με την ΟΛΑΠ 27/2004 (ΕΕργΔ 2004.971 επ. βλ. σχετικά Τραυλό-Τζανετάτο, ΕΕργΔ 2004.1073 επ., Καζάκο, σελ. 670 επ., Δαβερώνια σελ. 65 επ.) μέχρι την τελεσίδικη διάγνωση του παράνομου χαρακτήρα μιας απεργίας, αυτή καλύπτεται από το τεκμήριο της νομιμότητας και οι απεργοί μπορούν να επικαλούνται συγγνωστή νομική πλάνη σε σχέση με τον παράνομο χαρακτήρα της απεργίας. Θα ήταν αντιφατικό να υιοθετηθεί από τη μια μεριά η άποψη ότι μπορεί να καλύπτεται με το τεκμήριο νομιμότητας η απεργία μέχρι την τελεσίδικη κρίση και από την άλλη να είναι νοητή καταψηφιστική διάταξη στην απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου που να απαγορεύει στο μέλλον τη συνέχιση της απεργίας και μάλιστα με απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης. Τέλος, επιχείρημα συνιστά η παράβλεψη του θεμελιώδους άρθρου 22 παρ. 4 Σ που ορίζει ότι «Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται» (βλ. και Τραυλό-Τζανετάτο, Απεργία και ασφαλιστικά μέτρα, σελ. 44) και συνεπώς το Δικαστήριο δεν μπορεί να καλέσει τα μέλη του εργατικού συνδικάτου να επανέλθουν στην εργασία τους και μάλιστα με απειλή χρηματικής και προσωπικής κράτησης, διότι τούτο θα συνιστούσε υποχρέωση σε αναγκαστική εργασία. Για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν

παραπάνω θα πρέπει να θεωρηθούν εσφαλμένες οι αντιλήψεις που υποστηρίζουν τη δυνατότητα του Δικαστηρίου να κηρύσσει προσωρινά εκτελεστή την καταψηφιστική του απόφαση περί διακοπής της παράνομης απεργίας και παράλειψής της στο μέλλον, καθώς και την επιβολή χρηματικών ποινών ή προσωπικής κράτησης σε συνδικαλιστικές οργανώσεις ή στους εκπροσώπους αυτών. Κάτι τέτοιο θα προσέκρουε ως προς το σκέλος του προσωρινά εκτελεστού στην απόφαση της ΟΛΑΠ 27/2004, αφού το τεκμήριο νομιμότητας της απεργίας για το διάστημα μέχρι την τελεσιδικία της απόφασης που αναγνωρίζει την παρανομία (ενέργεια *ex nunc* και όχι *ex tunc*) θέτει εκποδών την προσωρινή εκτελεστότητα (Α. Καζάκος, σελ. 806-807, Τραυλός-Τζανετάτος, ΕΕργΔ 2004.1075-1076). Ως προς δε την έμμεση αναγκαστική εκτέλεση (χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση κατά των απεργών), κάτι τέτοιο έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με τη συνταγματική διάταξη για απαγόρευση της αναγκαστικής εργασίας (βλ. Α. Καζάκο, σελ. 806-807, αντίθετα ΕφΑθ 1770/2011, ΕΕΔ 2012.739).

Στην προκείμενη περίπτωση κατά το μεταβιβασθέν στο παρόν Δικαστήριο μέρος κατ'άρθρ. 522 ΚποΛΔ, το ενάγον Ελληνικό Δημόσιο με την υπό κρίση αγωγή του, ιστορεί ότι η εναγόμενη είναι δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση μέλη της οποίας είναι οι σύλλογοι διοικητικού προσωπικού των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ότι την 28-11-2025 η εναγόμενη Ομοσπονδία του επέδωσε με δικαστικό επιμελητή εξώδικη γνωστοποίηση με την οποία το ενημέρωνε για την απόφασή της να κηρύξει από την 03-12-2025 μέχρι τις 31-12-2025 απεργία αποχή όλων των εργαζομένων στις Υπηρεσίες Διοικητικής και Τεχνικής στήριξης των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από τις διαδικασίες που προβλέπονται στις διατάξεις των αρθρ. 76μ 417 παρ. 6 και 454 παρ. 3 του Ν. 4957/2022, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν με το Ν. 5224/2025 και την υπ αριθμ. 118901/1/24-09-2025 απόφαση του Υφυπουργού και δη από τις διαδικασίες που σχετίζονται με τη σύνταξη καταλόγου των προς διαγραφή φοιτητών και συγκεκριμένα εκείνων που ήταν εγγεγραμμένοι σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου ΑΕΙ κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4777/2021 (17-02-2021) και είχαν υπερβεί την ελάχιστη χρονική διάρκεια φοίτησης του προγράμματος σπουδών. Ότι η εξαγγελθείσα, κατά τα ανωτέρω, απεργία είναι παράνομη, διότι: α) συνιστά πολιτική απεργία

καθώς δεν πραγματοποιείται για τη διαφύλαξη ορισμένου αιτήματος εργασιακού ή οικονομικού των υπαλλήλων αλλά με σκοπό την υπαναχώρηση της εκτελεστικής εξουσίας από την υλοποίηση του ανωτέρω ψηφισθέντος αρμοδίως Νόμο αλλά και καταχρηστική διότι η εξαγγελία της μόλις ένα μήνα προ της εκπνοής της προθεσμίας σύνταξης καταλόγων υπό διαγραφή φοιτούντων δημιουργεί επαχθείς συνέπειες στο ενάγον στο μέτρο που τα μέλη του εναγόμενου γνώριζαν την διαδικασία ήδη από 3.8.2025 ότε και ουδέν έπραξαν μέχρι και την εξαγγελία της απεργίας στις 28.11.2025. Με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα πραγματικά περιστατικά (πέραν των πρωτοδίκως αναφερθέντων και μη μεταβιβασθέντων) το ενάγον ζητά: i) Να αναγνωρισθεί ότι η επίδικη απεργία είναι παράνομη και καταχρηστική, ii) να απαγορευθεί η πραγματοποίηση της εξαγγελθείσας απεργίας, iii) να απειληθεί σε βάρος του εναγομένου χρηματική ποινή ύψους δέκα χιλιάδων (10.000,00) ευρώ για κάθε παράβαση της απόφασης που θα εκδοθεί, iv) να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή η απόφαση που θα εκδοθεί και να καταδικαστεί η εναγόμενη στη δικαστική του δαπάνη. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε ότι η αγωγή παραδεκτά φέρεται προς συζήτηση κατά την προκείμενη ειδική διαδικασία των περιουσιακών – εργατικών διαφορών, ενώπιον του ως καθ' ύλην και κατά τόπον, αρμόδιο για την εκδίκασή της (άρθρα 1, 12 και 13 ΚΠολΔ, 22 παρ. 4 του ν. 1264/1982, 614 παρ. 3, 621 και 622 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 591 ΚΠολΔ), την έκρινε ορθά ορισμένη (άρθρα 111 παρ. 2, 118 αρ. 4 και 216 παρ. 1, 591 παρ. 1 ΚΠολΔ), και νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 2 και 25 παρ. 3 του ισχύοντος Συντάγματος, 8 παρ. 3 περ. β', 19 παρ. 1, περ. α' και παρ. 2 περ. ε' και 21 του ν. 1264/1982, 281 ΑΚ, 68, 70, 125, 907, 908 παρ. 1, 947 παρ. 1, 176 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ, πλην (ορθά) του παρεπόμενου αιτήματος να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή, δεδομένου ότι οι αναγνωριστικές αποφάσεις δεν αποτελούν, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 904 παρ. 2 α' ΚΠολΔ, τίτλο εκτελεστό, προϋπόθεση απαραίτητη για την κήρυξη της απόφασης προσωρινά εκτελεστής. Στη συνέχεια εξετάζοντας την και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα απέρριψε τους ισχυρισμούς του ενάγοντος περί πολιτικής απεργίας και έκρινε αυτήν σε πρώτο στάδιο ότι πληρούσε

όλες τις προϋποθέσεις νομιμότητας και σε δεύτερο στάδιο ότι δεν τυγχάνει καταχρηστική καθώς δεν δημιουργούνται επαχθείς συνέπειες στο ενάγον από την προκηρυχθείσα απεργία. Κατά της παραπάνω ουσιαστικής απόρριψης της αγωγής παραπονείται με την έφεση του το ηττηθέν ενάγον για λόγους που αφορούν σε κακή εφαρμογή του Νόμου και εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη, καθώς η προκηρυχθείσα απεργία αποτελεί πολιτική απεργία με στόχο την υπαναχώρηση της εκτελεστικής εξουσίας από την εφαρμογή της ανωτέρω μνημονευθείσας διάταξης νόμου που ψηφίστηκε αρμοδίως από τη Νομοθετική Εξουσία, και συνιστά κατάχρηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των μελών του εναγόμενου, δηλονότι ασκείται με τον παραπάνω στόχο, ενώ τελούσαν σε γνώση του χρονοδιαγράμματος της εφαρμογής της κείμενης διάταξης νόμου το αργότερο από τις 3.8.2025, δημιουργώντας επαχθείς συνέπειες στο ενάγον που συνίσταται στη μη γνώση του περί του πραγματικού αριθμού των ενεργών σπουδαστών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αμφότεροι οι ανωτέρω λόγοι τυγχάνουν ορισμένοι κατ'άρθρ. 520 ΚπολΔ, δηλονότι έχουν πλήρη κατά περιεχόμενο ιστορική βάση και σαφείς αιτιάσεις κατά της εκκαλουμένης, απορριπτομένου του σχετικού περί του αντιθέτου ισχυρισμού του εφεσίβλητου. Επομένως θα πρέπει να ερευνηθούν περαιτέρω και ως προς την βασιμότητά τους.

Από την επανεκτίμηση του συνόλου των αποδεικτικών μέσων, την ένορκη κατάθεση της μάρτυρος ανταπόδειξης, που εξετάσθηκε στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και περιέχεται στα ταυτάριθμα με την εκκαλουμένη απομαγνητοφωνημένα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, καθώς και από όλα γενικά και χωρίς εξαίρεση τα έγγραφα που νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, τα οποία λαμβάνονται υπόψη, χωρίς κανένα να παραλείπεται για την ουσιαστική διάγνωση της παρούσας διαφοράς, έστω και αν δεν γίνεται ειδική μνεία σε αυτά κατωτέρω, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγόμενη αποτελεί δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση του ν. 1264/1982 στην οποία έχουν δικαίωμα εγγραφής οι Σύλλογοι Διοικητικού Προσωπικού των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Χώρας. Σύμφωνα με τα α. 2 και 3 του καταστατικού της, σκοποί της Ομοσπονδίας είναι «1. Η ενιαία, πανελλήνια έκφραση για εκπροσώπηση του κλάδου

του Διοικητικά. Προσωπικού της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσα από ένα δευτεροβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο. 2. Η ανάπτυξη πνεύματος συναδελφικότητας, συνεργασίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στους συλλόγους -μέλη της Ομοσπονδίας και ανάμεσα στους εργαζομένους στις υπηρεσίες διοικητικής και τεχνικής στήριξης των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΑΕΙ-ΤΕΙ). 3. Την προαγωγή και εξύψωση του συνδικαλιστικού, κοινωνικού, πνευματικού και πολιτιστικού επιπέδου του Διοικητικού Προσωπικού. 4. Η συμβολή, ως οργανωμένου φορέα του Διοικητικού Προσωπικού, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες οργανώσεις των άλλων φορέων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την αναβάθμιση και ενίσχυση των ιδρυμάτων ώστε να ανταποκρίνονται στην κοινωνική τους αποστολή. 5. Ο σεβασμός της ανθρώπινης αξίας, της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, της προσωπικής και πολιτικής ελευθερίας. Η προάσπιση της ελευθερίας της σκέψης, του λόγου και της δράσης, της ελεύθερης και ανεμπόδιστης διακίνησης των ιδεών, καθώς επίσης η προστασία των ατομικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών και δικαιωμάτων. 6. Η μελέτη και η διαρκής προσπάθεια για την επίλυση των οικονομικών, εργασιακών, υπηρεσιακών, και γενικά των επαγγελματικών προβλημάτων των εργαζομένων στις υπηρεσίες διοικητικής και τεχνικής στήριξης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η προάσπιση και διεύρυνση των δικαιωμάτων και κατακτήσεων τους. 7. Η συμπαράσταση στους Συλλόγους-μέλη στην εκπλήρωση των σκοπών τους, στην ανάδειξη της θέσης και του ρόλου των εργαζομένων στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας- Εκπαίδευσης». Ο Ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» και στο α. 76 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με το αρθρ. 130 του Ν. Ν.5224/2025 (ΦΕΚ Α'142/05.08.2025) προβλέπει ότι «Ανώτατη διάρκεια φοίτησης και μερική φοίτηση: 1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ανώτατη διάρκεια φοίτησης σε ένα πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου με ελάχιστη διάρκεια οκτώ (8) ακαδημαϊκών εξαμήνων για την απονομή του τίτλου σπουδών, είναι ο χρόνος αυτός, προσαυξημένος κατά τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα.... Για τους φοιτητές που συμπληρώνουν την ανώτατη διάρκεια φοίτησης και δεν έχουν καταστεί πτυχιούχοι, επέρχεται

αυτοδικαίως η διαγραφή από το Τμήμα ή τη Μονοτμηματική Σχολή του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) δύο (2) μήνες μετά την ανάρτηση των αποτελεσμάτων της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου. Φοιτητές, που διαγράφονται σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, δύνανται, με αίτησή τους, να λάβουν από τη Γραμματεία του Τμήματος ή Μονοτμηματικής Σχολής, πιστοποιητικό, στο οποίο αναγράφονται υποχρεωτικά: α) Το έτος εγγραφής, β) η ημερομηνία συμπλήρωσης της ανώτατης χρονικής διάρκειας, γ) τα μαθήματα και οι λοιπές εκπαιδευτικές δραστηριότητες στις οποίες έχει αξιολογηθεί επιτυχώς ο φοιτητής σύμφωνα με το ισχύον πρόγραμμα σπουδών, δ) η βαθμολογία που έχει λάβει ο φοιτητής ανά μάθημα ή άλλη εκπαιδευτική δραστηριότητα στην οποία έχει αξιολογηθεί επιτυχώς και ε) ο συνολικός αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS) που έχει συγκεντρώσει. Το πιστοποιητικό εκδίδεται για κάθε νόμιμη χρήση και δεν συνιστά τίτλο σπουδών ή πιστοποιητικό περάτωσης σπουδών. Το πιστοποιητικό δύναται να χρησιμοποιηθεί όπου προβλέπεται η εφαρμογή ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ECTS). Οι ρυθμίσεις της παρούσας δεν εφαρμόζονται σε φοιτητές με πιστοποιημένη αναπηρία με ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). 2. Ο χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών και πέραν της ανώτατης χρονικής διάρκειας φοίτησης της παρ. 1 παρατείνεται για δύο (2) επιπλέον ακαδημαϊκά εξάμηνα, κατόπιν υποβολής αίτησης, σε φοιτητές οι οποίοι πληρούν τις εξής προϋποθέσεις: α) κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης έχουν αξιολογηθεί επιτυχώς σε ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του ισχύοντος προγράμματος σπουδών και Η αίτηση υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την έκδοση των βαθμολογιών της εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου κατά την οποία συμπληρώνεται η ανώτατη χρονική διάρκεια φοίτησης της παρ. 1. ... 4. Κατ' εξαίρεση, χορηγείται υπέρβαση της ανώτατης χρονικής διάρκειας της παρ. 1, κατόπιν αίτησης προς τη Γραμματεία του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής, για σοβαρούς λόγους υγείας που ανάγονται στο πρόσωπο του φοιτητή ή στο πρόσωπο συγγενούς πρώτου βαθμού εξ αίματος ή συζύγου ή προσώπου με το οποίο ο φοιτητής έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου ακαδημαϊκού

έτους πριν από τη συμπλήρωση της ανώτατης χρονικής διάρκειας φοίτησης της παρ. 1, αίτηση διακοπής επιτρέπεται μόνο σε φοιτητές που έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των απαιτούμενων διδακτικών και πιστωτικών μονάδων για την περάτωση των σπουδών τους. Με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Α.Ε.Ι. καθορίζονται η διαδικασία διαπίστωσης της διακοπής της φοίτησης και τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση. 7. Ο Πρόεδρος του Τμήματος ή ο Κοσμήτορας Μονοτμηματικής Σχολής είναι αρμόδιος για την εφαρμογή των παρ. 2, 4, 5 και 8 και ο Κοσμήτορας της Σχολής, στην οποία υπάγεται το Τμήμα ή ο Πρύτανης του Α.Ε.Ι. σε περίπτωση Μονοτμηματικής Σχολής είναι αρμόδιος για την εποπτεία της ορθής εφαρμογής τους. 8. Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής καταρτίζει ετησίως, κατάλογο, ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των φοιτητών, που έχουν διαγραφεί αυτοδικαίως λόγω υπέρβασης της ανώτατης χρονικής διάρκειας φοίτησης. Ο κατάλογος επέχει θέση διαπιστωτικής πράξης διαγραφής, αναρτάται ανωνυμοποιημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος και αποστέλλεται στη Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού έως την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους. Η μη σύνταξη, ανάρτηση και αποστολή του καταλόγου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. 9. Πράξεις ή παραλείψεις των ακαδημαϊκών και διοικητικών οργάνων του Ιδρύματος, οι οποίες κατατείνουν στη μη εφαρμογή ή την πλημμελή εφαρμογή του παρόντος, συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα και λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση της απόφασης κατανομής της τακτικής δημόσιας επιχορήγησης της περ. ε) της παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4653/2020 (Α' 12) στο Α.Ε.Ι....». Περαιτέρω, εκδόθηκε η με αρ. 118901/Ζ1 (ΦΕΚ Β 5629/20.10.2025) ΥΑ για τη «Ρύθμιση διαδικαστικών ζητημάτων ανώτατης διάρκειας φοίτησης του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α' 141)» με την οποία διευκρινίστηκαν τα κάτωθι: «1) Η ανώτατη διάρκεια φοίτησης σε πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου ορίζεται κατά τα ως άνω αναλυτικώς αναφερόμενα, καταλαμβάνει δε σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 454 του ν. 4957/2022 (Α' 141) τους φοιτητές που εισάγονται στα Α.Ε.Ι. από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 και εξής. Για παράδειγμα4) Φοιτητές οι οποίοι έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια

φοίτησης, δικαιούνται υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α' 141), οι οποίες πρέπει να πληρούνται σωρευτικά, να αιτηθούν παράταση της ανώτατης διάρκειας φοίτησης. Για παράδειγμα, φοιτητής τετραετούς προγράμματος σπουδών, ο οποίος έχει αξιολογηθεί επιτυχώς σε μαθήματα ή λοιπές εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν τουλάχιστον σε εκατόν εξήντα οκτώ (168) πιστωτικές μονάδες (ECTS) έως και την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου του ακαδημαϊκού έτους, κατά το οποίο συμπληρώνει την ανώτατη διάρκεια φοίτησης, και έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε δύο (2) ακαδημαϊκές δοκιμασίες, εκ των οποίων σε μία (1) επιτυχώς, σε ένα (1) από τα τελευταία τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, δικαιούται να υποβάλει αίτημα παράτασης της διάρκειας φοίτησης..... 8) Διευκρινίζεται, ότι για την εφαρμογή του κριτηρίου της περ. (α) της παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141) σχετικά με τον υπολογισμό του αριθμού πιστωτικών μονάδων που έχει συγκεντρώσει κάθε φοιτητής για πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών πριν την εφαρμογή του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς και σώρευσης πιστωτικών μονάδων (ECTS) απαιτείται η προηγούμενη αντιστοίχιση του προγράμματος σπουδών κατά τις ειδικότερες προβλέψεις που έχει ορίσει το Τμήμα ή Μονοτμηματική Σχολή σύμφωνα με το ειδικότερο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας κάθε Α.Ε.Ι. 9) Τα Α.Ε.Ι. στο πλαίσιο της αρχής της χρηστής διοίκησης οφείλουν να μεριμνούν για την ταχύτερη δυνατή έκδοση των αποτελεσμάτων της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου, προς τον σκοπό της απρόσκοπτης άσκησης των δικαιωμάτων των φοιτητών. Η Γραμματεία του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής υποχρεούται αμελλητί και με κάθε πρόσφορο μέσο να ενημερώσει τους φοιτητές που έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια φοίτησης για την έναρξη της αποκλειστικής προθεσμίας υποβολής της αίτησης παράτασης (π.χ. ενημέρωση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, αποστολή ομαδικού e-mail προς τους φοιτητές). 10) Φοιτητές για τους οποίους, μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος της παράτασης, εκκρεμεί η επιτυχής εξέταση σε έως δύο (2) μαθήματα για τη λήψη πτυχίου, δύνανται κατ' εξαίρεση να αιτηθούν από το Τμήμα ή τη Μονοτμηματική Σχολή τη διενέργεια έκτακτης εμβόλιμης εξεταστικής και αναστολή της αυτοδίκαιης διαγραφής. Η Γραμματεία του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής οφείλει αμέσως μετά την έκδοση των

αποτελεσμάτων της τελευταίας εξεταστικής περιόδου και με κάθε πρόσφορο μέσο να ενημερώσει τους ενδιαφερόμενους φοιτητές για την έναρξη της προβλεπόμενης αποκλειστικής προθεσμίας (10 ημερών) για την υποβολή αιτήματος έκτακτης εμβόλιμης εξεταστικής και αναστολής της αυτοδίκαιης διαγραφής τους εφόσον πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις. Το δικαίωμα αιτήματος διενέργειας εμβόλιμης εξεταστικής παρέχεται αποκλειστικά μετά την άσκηση του δικαιώματος παράτασης της ανώτατης διάρκειας φοίτησης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141). Η διενέργεια της εμβόλιμης εξεταστικής είναι υποχρεωτική, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις. Αν οι φοιτητές δεν αξιολογηθούν επιτυχώς στην εμβόλιμη εξεταστική και δεν καταστούν πτυχιούχοι έως τη 15η Δεκεμβρίου του οικείου έτους, διαγράφονται αυτοδικαίως. 11) Κατ' εξαίρεση φοιτητής δύναται, υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141), να αιτηθεί υπέρβαση της ανώτατης διάρκειας φοίτησης για σοβαρούς λόγους υγείας.... Με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, κάθε Α.Ε.Ι. καθορίζονται οι διαδικαστικές λεπτομέρειες, η διαδικασία υποβολής αίτησης καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη της συνδρομής του σοβαρού λόγου υγείας. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μόνο όταν ο φοιτητής έχει υπερβεί την ανώτατη διάρκεια φοίτησης, καθώς κατά το χρονικό διάστημα που ο φοιτητής είναι εντός της ανώτατης διάρκειας φοίτησης δύναται να ενταχθεί είτε σε καθεστώς μερικής φοίτησης σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141), είτε να διακόψει προσωρινά τη φοίτησή τους σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 76 του ιδίου νόμου.13) Φοιτητές πρώτου κύκλου σπουδών που συμπληρώνουν την ανώτατη διάρκεια της παρ. 1 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141), καθώς και φοιτητές που καταλαμβάνονται από τη μεταβατική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 454 του ν. 4957/2022 (Α'141) και υπερβαίνουν την ανώτατη διάρκεια φοίτησης, όπως αυτή εξειδικεύεται ανά περίπτωση, και δεν καθίστανται πτυχιούχοι, διαγράφονται αυτοδικαίως από το Τμήμα ή τη Μονοτμηματική Σχολή δύο (2) μήνες μετά την ανάρτηση των αποτελεσμάτων της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου. Περαιτέρω, φοιτητές οι οποίοι παρατείνουν την ανώτατη διάρκεια φοίτησης κατ' εφαρμογή της

παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141) και δεν καθίστανται πτυχιούχοι κατά το χρονικό διάστημα της παράτασης και της τυχόν διενεργηθείσας εμβόλιμης εξεταστικής διαγράφονται αυτοδικαίως μετά το πέρας της χορηγηθείσας παράτασης. Τέλος φοιτητές, οι οποίοι αξιοποιούν την δυνατότητα διενέργειας εμβόλιμης εξεταστικής και αναστολή της αυτοδίκαιης διαγραφής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 76, και δεν αξιολογηθούν επιτυχώς, διαγράφονται αυτοδικαίως μετά την ανάρτηση των αποτελεσμάτων. 7 Συνακόλουθα, φοιτητές που έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια φοίτησης της παρ. 1 του άρθρου 76 του ν. 4957/2022 (Α'141) διαγράφονται αυτοδικαίως εφόσον δεν ασκήσουν κάποιο από τα δικαιώματα των παρ. 2 ή και 3 του άρθρου 76 του ίδιου νόμου. 14) Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής καταρτίζει, ετησίως, κατάλογο που περιλαμβάνει το σύνολο των φοιτητών που έχουν διαγραφεί λόγω υπέρβασης της ανώτατης χρονικής διάρκειας φοίτησης. Ο κατάλογος επέχει θέση διαπιστωτικής πράξης διαγραφής και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον αριθμό μητρώου, Τμήμα/Μονοτμηματική Σχολή, έτος έγγραφης/εισαγωγής και αιτία διαγραφής, αναρτάται ανωνυμοποιημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος και αποστέλλεται στη Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης έως την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους στο e-mail: foitmer@minedu.gov.gr. 15) Από τη ρύθμιση της ανώτατης διάρκειας φοίτησης και της υποχρεωτικής διαγραφής εξαιρούνται οι φοιτητές έχουν πιστοποιημένη αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). Ως απαιτούμενο δικαιολογητικό για την υπαγωγή στην κατηγορία εξαίρεσης, ο φοιτητής υποχρεούται να προσκομίσει γνωμάτευση από υγειονομική επιτροπή του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή γνωμάτευση των Ανώτατων Υγειονομικών Επιτροπών του Στρατού (Α.Σ.Υ.Ε.), του Ναυτικού (Α.Ν.Υ.Ε.), της Αεροπορίας (Α.Α.Υ.Ε.), της Ελληνικής Αστυνομίας ή του Πυροσβεστικού Σώματος από την οποία προκύπτει η πιστοποιημένη αναπηρία και το ακριβές ποσοστό αυτής.....». Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω, ο Προϊστάμενος της Γραμματείας του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής, αφού αναμείνει τα αποτελέσματα της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου, καταρτίζει ετησίως, κατάλογο, ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των φοιτητών, που έχουν διαγραφεί αυτοδικαίως λόγω υπέρβασης της ανώτατης χρονικής διάρκειας

φοίτησης, ο δε κατάλογος αυτός επέχει θέση διαπιστωτικής πράξης διαγραφής ενώ η μη σύνταξη, ανάρτηση και αποστολή του καταλόγου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. Η εναγόμενη μετά το συνέδριό της που πραγματοποιήθηκε στην Καλαμάτα, από τις 05 έως τις 07/11/2025 αποφάσισε δια της γενικής συνέλευσής της την προκήρυξη απεργίας-αποχής από κάθε διοικητικό έργο που συνδέεται με τις παραπάνω διατάξεις διαγραφής φοιτητών εξουσιοδοτώντας το Κεντρικό Συμβούλιό της να προσδιορίσει το χρονικό διάστημα έναρξης και λήξης αυτής, το οποίο την 21/11/2025 έλαβε ομόφωνη απόφαση να προσχωρήσει σε απεργία-αποχή μόνο από τα ανωτέρω διοικητικά καθήκοντα για το χρονικό διάστημα από 03/12/2025 ως 31/12/2025. Η εν λόγω απεργιακή κινητοποίηση είναι στοχευμένη, δηλαδή αφορά την αποχή των εργαζομένων στις Υπηρεσίες Διοικητικής και Τεχνικής στήριξης των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από τις διαδικασίες που προβλέπονται στις διατάξεις των αρθρ. 76 και 417 παρ. 6 και 454 παρ. 3 του Ν. 4957/2022, όπως τροποποιηθήκαν και ισχύουν με το Ν. 5224/2025 και την υπ αριθμ. 118901/1/24-09-2025 απόφαση του Υφυπουργού και δη από τις διαδικασίες που σχετίζονται με τη σύνταξη καταλόγου των προς διαγραφή φοιτητών και συγκεκριμένα εκείνων που ήταν εγγεγραμμένοι σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου ΑΕΙ κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4777/2021 (17-02-2021) και έχουν υπερβεί την ελάχιστη χρονική διάρκεια φοίτησης του προγράμματος σπουδών, κατά τα λοιπά δε οι γραμματείες των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων συνεχίζουν να λειτουργούν κανονικά και να εξυπηρετούν το κοινό. Το ενάγον ισχυρίζεται κατά το μεταβιβασθέν αντικείμενο της παρούσας εκκλητής δίκης ότι τα αιτήματα στην ικανοποίηση των οποίων αποσκοπεί το εναγόμενο δια της εξαγγελθείσας απεργιακής κινητοποίησής του, είναι καταχρηστικά δεδομένου ότι αποσκοπούν στην προστασία δικαιωμάτων τρίτων και όχι μελών της εναγόμενης και ενώ είχαν έγκαιρη και πλήρη γνώση των διαδικασιών και του χρονοδιαγράμματος που πρέπει να τηρηθεί με αποτέλεσμα η μετά την πάροδο δύο και πλέον μηνών κήρυξη της απεργίας να καθίσταται καταχρηστική, επικαλείται δε, ότι συνιστά πολιτική απεργία και ως εκ τούτου είναι παράνομη καθώς δεν πραγματοποιείται για τη διαφύλαξη ορισμένου αιτήματος εργασιακού ή οικονομικού των

υπαλλήλων. Στο πλαίσιο της επίδικης απεργιακής κινητοποίησης, όπως αυτό γνωστοποιήθηκε στο ενάγον, αναφέρονται επί λέξει τα εξής: «Η απόφαση μας αυτή βασίζεται: α. στην εκ των πραγμάτων αδυναμία τήρησης του χρονοδιαγράμματος έως τις 31.12.2025. Δεν έχει υπάρξει επίσημη ενημέρωση στις ιστοσελίδες Τμημάτων ή Μονοτμηματικών Σχολών για την ακριβή ημερομηνία έκδοσης του συνόλου των αποτελεσμάτων της επαναληπτικής εξεταστικής της περιόδου Σεπτεμβρίου, τη δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος παράτασης της ανώτατης χρονικής διάρκειας, τις προϋποθέσεις για την άσκησή του, τη διαδικασία και την προθεσμία άσκησης του εν λόγω δικαιώματος από μέρους των προς διαγραφή φοιτητών. Δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία υποβολής αιτήσεων παράτασης ανώτατης διάρκειας φοίτησης, πολύ περισσότερο δεν έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις των Συνελεύσεων Τμημάτων ή Μονοτμηματικών Σχολών, ούτε, φυσικά, έχουν ασκηθεί αιτήσεις θεραπείας κατά αυτών. Πρακτικά, το νέο κανονιστικό πλαίσιο που ορίστηκε με την επίμαχη με αρ. 1 118901/Ζ1/24.09.2025 απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας, με ημερομηνία δημοσίευσης στις 20.10.2025 δεν είναι δυνατόν να τηρηθεί και να εφαρμοστεί μέχρι 31.12.2025. Υφίσταται πλειάδα ερωτημάτων, ασάφεια, εκκρεμότητα άσκησης δικαιωμάτων από μέρους των προς διαγραφή φοιτητών, εξέτασή τους από τα αρμόδια όργανα κ.ο.κ. Είναι αδύνατον, επομένως, οι Προϊστάμενοι Γραμματείας και εν γένει οι εργαζόμενοι στις Υπηρεσίες Διοικητικής και Τεχνικής στήριξης των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης να υλοποιήσουν τα από τον νόμο οριζόμενα στην παρ. 8 του Ν. 4957/2022, όπως ισχύει, και να συντάξουν κατάλογο με τους προς διαγραφή φοιτητές, ο οποίος, μάλιστα, θα επέχει θέση διαπιστωτικής πράξης διαγραφής τους! Η μετακύλιση της ευθύνης απέναντι στους Προϊστάμενους Γραμματείας του Τμήματος ή της Μονοτμηματικής Σχολής και, μάλιστα, υπό την απειλή διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος, ενώ το ίδιο το πλαίσιο είναι πρακτικά ανεφάρμοστο στον παρόντα χρόνο, προσβάλλει ανεπανόρθωτα δικαιώματά τους. β. Στα νομικά ζητήματα που εγείρονται με το κατά πόσο εμπίπτουν στα υπηρεσιακά καθήκοντα και στην καθ' ύλην αρμοδιότητα των Προϊσταμένων Γραμματείας Τμημάτων ή Μονοτμηματικών Σχολών η σύνταξη καταλόγου με τους προς διαγραφή φοιτητές, η οποία, μάλιστα, επέχει θέση διαπιστωτικής πράξης. Είναι προφανείς οι πολύ σοβαρές

επαχθείς συνέπειες που θα προκαλέσουν οι πράξεις αυτές σε τρίτα πρόσωπα {τους προς διαγραφή φοιτητές}, χωρίς προηγουμένως να έχουν ασκήσει το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης, και κατ' επέκταση οι Προϊστάμενοι θα καθίστανται υπόλογοι απέναντι τους. Δεν είναι δουλειά των Προϊσταμένων Γραμματείας Τμημάτων ή Μονοτμηματικών Σχολής, ούτε σχετίζεται με την τήρηση των εργασιακών τους καθηκόντων, να συντάσσουν καταλόγους που επέχουν θέση διαπιστωτικής πράξης διαγραφής φοιτητών και φοιτητριών. Η δουλειά τους είναι να στηρίζουν την προσπάθεια που κάνουν οι τελευταίοι για την ολοκλήρωση των σπουδών τους. γ. Στα αντικειμενικά δεδομένα και στην ίδια την πραγματικότητα που βιώνουμε ως εργαζόμενοι και γονείς μαθητών και φοιτητών. Στον αγώνα που δίνουμε είτε για να μπορέσουν τα παιδιά μας να εισαχθούν σε σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της επιλογής τους, είτε, ακολούθως, για να αποφοιτήσουν από αυτήν. Το διογκωμένο κόστος ζωής οδηγεί πολλούς φοιτητές να εργάζονται παράλληλα με τις σπουδές τους. Η μη θέσπιση από τα όργανα της πολιτείας σε προγενέστερο χρόνο στήριξης των εργαζόμενων φοιτητών δεν μπορεί να λειτουργήσει στην παρούσα φάση τιμωρητικά απέναντι τους. Η θέσπιση πρόβλεψης για μερική φοίτηση εργαζόμενων φοιτητών συνιστά ομολογία της ίδιας της Πολιτείας ότι οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί με την εργασία πολλών φοιτητών, παράλληλα με τις υποχρεώσεις τους στις σχολές, οδηγεί σε αντικειμενική καθυστέρηση του χρόνου ολοκλήρωσης των σπουδών τους. Δεν είναι δυνατόν, οι φοιτητές που εισήλθαν στην ανώτατη εκπαίδευση μέχρι και το 2017 και άρα είναι εκείνοι που ήλθαν αντιμέτωποι πρόσωπο με πρόσωπο με τις συνέπειες της κρίσης στη ζωή τους να μην τους αναγνωρίζεται ούτε η παράταση + 2 έτη, όπως σε όλους τους υπόλοιπους φοιτητές, έστω και με ημεροχρονολογία έναρξης το ακαδημαϊκό 2021 - 2022. δ. Οι διοικητικοί υπάλληλοι των ΑΕΙ έχουν βιώσει τη διαθεσιμότητα το 2013, όταν οι επιχειρούμενες απολύσεις στηρίχτηκαν στην ποσόστωση διοικητικών υπαλλήλων ανά φοιτητές. Γνωρίζουν καλά ότι η αιφνίδια συρρίκνωση του φοιτητικού πληθυσμού θα αξιοποιηθεί στην κατεύθυνση της περεταίρω υποχρηματοδότησης, θα οδηγήσει σε συγχωνεύσεις και καταργήσεις Τμημάτων, Σχολών και Ιδρυμάτων, με τις απολύσεις να ακολουθούν. Για όλους αυτούς τους λόγους, αφενός στηρίζουμε τα δικαιώματα και την

υπηρεσιακή κατάσταση των Προϊσταμένων Γραμματείας Τμημάτων ή Μονοτμηματικών Σχολών, ως και εν γένει των εργαζομένων στις Υπηρεσίες Διοικητικής και Τεχνικής στήριξης των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που έχουν έλθει αντιμέτωποι με έναν κυκεώνα απραγματοποιήτων μέτρων και κατευθύνσεων και βρίσκονται πολλαπλά εκτεθειμένοι και αφετέρου στεκόμαστε στο πλευρό των φοιτητών που αγωνίζονται για τα αυτονόητα, στηρίζοντας τις διεκδικήσεις τους και καταδικάζοντας το απαράδεκτο, άδικο μέτρο των διαγραφών.....Ζ Αίτημα της απεργίας - αποχής είναι: α. η προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων στις Υπηρεσίες Διοικητικής και Τεχνικής στήριξης των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, β. η μη έκθεσή τους σε πειθαρχικές συνέπειες από πράξεις ή παραλείψεις τους έως 31.12.2025, γ. η μη ανάθεση έκδοσης διαπιστωτικών πράξης διαγραφής φοιτητών σε εργαζόμενους με σοβαρότατες αρνητικές συνέπειες στους τελευταίους καθ' υπέρβαση των αρμοδιοτήτων τους, δ. η προστασία του δικαιώματος δωρεάν πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και ε. η στήριξη των φοιτητών από τα όργανα πολιτείας για την επιτυχή αποφοίτησή τους». Για τη αιτίαση του ενάγοντος – εκκαλούντος περί του χαρακτήρα της ως άνω απεργίας ως πολιτικής και κατ'επέκταση παράνομης λεκτέα σε πλήρη συμφωνία με τα αναφερόμενα στην υπό στοιχείο Ι μείζονα σκέψη της παρούσας απόφασης τα εξής : Ο νομικός χαρακτήρας μιας συμπεριφοράς ως απεργίας, άρα και η γένεση του οικείου δικαιώματος, εξαρτάται όχι μόνο από το γεγονός της ομαδικής παύσεως της εργασίας, αλλά και από τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος πρέπει να συνίσταται μόνο στη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων. Ετσι αποκλείεται προεχόντως η λεγόμενη πολιτική απεργία δηλαδή εκείνη που στρέφεται όχι κατά του Κράτους ως εργοδότη αλλά κατά των φορέων των συντεταγμένων πολιτειακών λειτουργιών (νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής) και έχει ως κύριο σκοπό, εμφανή ή υποκρυπτόμενο, τον εξαναγκασμό τους σε πράξη ή παράλειψη που μπορεί να συνίσταται είτε στη μεταβολή κάποιου φορέως της πολιτικής εξουσίας είτε στην επιβολή ή την αποτροπή ορισμένου πολιτικού ή πολιτικοοικονομικού προσανατολισμού των κυβερνήσεων. Το τελευταίο αποτελεί και νόθευση του δημοκρατικού πολιτεύματος, αφού η άσκηση της πολιτικής εξουσίας, φορέας της οποίας

είναι το σύνολο του λαού (άρθρ. 1 παράγρ. 2 και 3 Συντ.) και όχι τα συνδικάτα των εργαζομένων και των εργοδοτών, έχει ανατεθεί στα κρατικά όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 26 του Συντάγματος (Βουλή, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κυβέρνηση και Δικαστήρια). Στην περίπτωση της μикτής απεργίας, δηλαδή εκείνης που παράλληλα ή σε συνάφεια με τους πολιτικούς στόχους επιδιώκει και σκοπούς συνδικαλιστικούς, κατά την έννοια του άρθρου 23 παράγρ. 2 του Συντάγματος, το στίγμα του παρανόμου εκκολάπτεται σ' αυτή όταν τα προβαλλόμενα συνδικαλιστικά αιτήματα είναι είτε προσχηματικά είτε ελάχιστονα ή επουσιώδη σε σχέση με τον κύριο πολιτικό στόχο, οπότε η παρανομία εμφανίζεται με τον ειδικότερο χαρακτήρα της καταχρήσεως δικαιώματος (άρθρ. 25 παράγρ. 3 Συντ. και 281 ΑΚ). Στην προκείμενη περίπτωση δεν αποδείχθηκε ότι η απεργιακή στοχευμένη κινητοποίηση των μελών του εναγομένου συνιστά πολιτική απεργία κατά τους ορισμούς που αναπτύχθηκαν ανωτέρω. Περαιτέρω ως μикτή απεργία, παρά του συναισθηματικά φορτισμένου λόγου που δυστυχώς απαντάται συχνά σε συνδικαλιστικά κείμενα που άγουν, πέραν της προάσπισης συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των μελών τους, και στην έξαψη του θυμικού τους, προκύπτει ότι το πρώτιστο αίτημα του εναγομένου στην προκήρυξη της επίδικης απεργίας αποσκοπεί στη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών συμφερόντων των μελών του διοικητικών υπαλλήλων, μελών των πρωτοβάθμιων οργανώσεων που το απαρτίζουν, οι οποίοι κατά τα αναφερόμενα ως άνω επιφορτίζονται μέχρι τις 31-12-2025 με το ιδιαίτερα δυσχερές, λόγω έλλειψης ψηφιοποίησης των αναζητηθέντων στοιχείων και λειτουργίας με μειωμένη κάλυψη οργανικών θέσεων, να συντάξουν τον κατάλογο των προς διαγραφή φοιτητών, αυτών δηλαδή που έχουν υπερβεί την ελάχιστη χρονική διάρκεια φοίτησης, υπέχοντας δε ειδικά αναφερόμενη και πέραν του ήδη ισχύοντος πειθαρχικού κώδικα, πειθαρχική ευθύνη σε περίπτωση που δεν προβούν στις αντίστοιχες πράξεις ή παραλείψεις μέχρι την εκπνοή της ανωτέρω προθεσμίας, το ακριβές περιεχόμενο της οποίας αποσαφηνίστηκε πλήρως και πέραν πάσης αμφιβολίας στις 5.8.2025. Σαφής ως προς την ταυτότητα του πρώτιστου θέματος της προκηρυχθείσας απεργίας ήταν το περιεχόμενο της κατάθεσης της μάρτυρος ανταπόδειξης. Σε πλήρη αρμονία με τα ανωτέρω αποδείχθηκε ότι η τήρηση του

χρονοδιαγράμματος που έχει οριστεί, ήτοι η καταληκτική ημερομηνία της 31-12-2025 δεν μπορεί να τηρηθεί από τους διοικητικούς υπαλλήλους των ΑΕΙ καθώς συνεπάγεται ένα δυσανάλογο φόρτο εργασίας, στον οποίο μάλιστα σε περίπτωση που δεν θα ανταποκριθούν οι διοικητικοί υπάλληλοι θα υπέχουν πειθαρχικές ευθύνες ειδικώς μνημονευόμενες και με περαιτέρω συνέπεια την περιστολή ή και διακοπή της χρηματοδότησής τους. Εξάλλου αποδείχθηκε ότι η διάταξη του α. 76 του Ν. 4957/2022 τροποποιήθηκε με το α. 130 του Ν. 5224/2025 τον μήνα Αύγουστο, οπότε οι γραμματείες των τμημάτων των ΑΕΙ υπολειτουργούν εκ των πραγμάτων. Κατόπιν, σύμφωνα με τη διάταξη του ως άνω νόμου, έπρεπε να αναμείνουν τα αποτελέσματα της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου προκειμένου να συντάξουν τους καταλόγους ενώ στις 20/10/2025 εκδόθηκε η ύστατη και πλέον πρόσφατη διευκρινιστική υπουργική απόφαση ως προς τα ζητήματα εφαρμογής του νόμου. Περαιτέρω για τους φοιτητές που αιτούνται την παράταση της διάρκειας φοίτησής τους, προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής αίτησης παράτασης εφόσον έχουν αξιολογηθεί επιτυχώς σε ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του ισχύοντος προγράμματος σπουδών, αποδείχθηκε δε, ότι ήδη στις γραμματείες των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εκκρεμούν εκατοντάδες αιτήσεις χορήγησης τέτοιων πιστοποιητικών, η δε διαδικασία ανεύρεσης του φακέλου των παλαιότερων φοιτητών πρέπει να πραγματοποιηθεί δια ζώσης, καθώς οι φάκελοι αυτοί δεν είναι μηχανογραφημένοι αλλά βρίσκονται σε έγχαρτη μορφή στους αποθηκευτικούς χώρους των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Παράλληλα και ενόσω εκκρεμεί κατά τους ορισμούς του ανωτέρω νόμου η διαδικασία αυτή, οι γραμματείες των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων συνεχίζουν δίχως πλήρη κάλυψη των οργανικών τους θέσεων, να πραγματοποιούν τις τρέχουσες εργασίες τους, λόγω δε, της υποστελέχωσης των περισσότερων εξ αυτών, αδυνατούν να ανταποκριθούν μέχρι την 31-12-2025 στο παράλληλο έργο της αναζήτησης των φακέλων των υπό διαγραφή φοιτητών, την μετέπειτα ή και παράλληλη αυτού, έκδοση των πιστοποιητικών βεβαίωσης των μονάδων ECTS καθώς και συνοδών συναφών αιτημάτων που δέχονται, όπως πιστοποιήσεων αναπηρίας ή ασθένειας για την εξαίρεση εκ του νόμου από την ένταξη στον κατάλογο

των υπό διαγραφή. Με βάση τα ανωτέρω αποδείχθηκε ότι η προκηρυχθείσα απεργιακή κινητοποίηση συνεχεται προεχόντως και παρά το αμετροεπές του ύφους του συνδικαλιστικού λόγου που ήδη επισημάνθηκε, άμεσα με τις εργασιακές συνθήκες των μελών της, διοικητικών υπαλλήλων των ΑΕΙ, τους όρους παροχής της εργασίας τους, αλλά και με την υπηρεσιακή τους κατάσταση, καθώς και υπέχουν ειδική πειθαρχική ευθύνη αλλά και αποτελεί λόγος περιστολής ή και διακοπής της χρηματοδότησης του ιδρύματος, η περίπτωση που δεν ανταποκριθούν στην καταληκτική προθεσμία που θέτει ο νόμος. Ουδόλως προκύπτει δυσανολογία σε σχέση με τα ανωτέρω υποβληθέντα αιτήματα, τα οποία δεν αποδεικνύεται ότι είναι προσχηματικά, αλλά ανάγονται αμιγώς στη διαφύλαξη των εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων. Εξάλλου η εργασιακή απεργία, η οποία αν και αναφέρεται στα εργασιακά, ασφαλιστικά συνδικαλιστικά κ.λ.π. αιτήματα των εργαζομένων, η ικανοποίησή τους δεν εξαρτάται από τον εργοδότη αυτών, αλλά από το κράτος ως νομοθέτη, υπό την έννοια ότι μόνο το κράτος, νομοθετώντας μπορεί να ικανοποιήσει τα αιτήματα είτε θεσπίζοντας, είτε τροποποιώντας κανόνες δικαίου, είναι νόμιμη, γι' αυτό ουδόλως αρκεί να χαρακτηρίσει αυτή ως καταχρηστική, όπως αβάσιμα αιπιάται το ενάγον (πρβλ. και ΕφΘες 857/2022). Άλλωστε σημειωτέον ότι τα ανωτέρω αιτήματα δεν καθιστούν την απεργία "πολιτική", καθόσον τα αιτήματα αυτά από μόνα τους, σε καμία περίπτωση δεν οδηγούν στην συνολική αλλαγή της πολιτικής της κυβέρνησης, ή πολύ περισσότερο την ανατροπή της, δεν στρέφονται κατά των φορέων των συνταγμένων πολιτειακών λειτουργιών, αλλά μόνο, κατά του κράτους ως εργοδότη. Επιπρόσθετα για την πληρότητα της αιτιολογίας της παρούσας ως προς το θέμα αυτό (της πολιτικής απεργίας που είναι προεχόντως παράνομη ή της μεικτής με κεκαλυμμένο πλην προέχοντα πολιτικό χαρακτήρα) δέον να επισημανθεί ότι πέρα από τον έντονα θυμικό χαρακτήρα της προκήρυξης που εγγίζει τα όρια του δικαιολογημένου, δεν προέκυψαν στον αντίποδα στοιχεία που να αλλοιώνουν τον ανωτέρω αναφερόμενο προέχον μέλημα της επίδικης απεργίας, ήτοι ακροθιγής ή αόριστη συμπερασματική κατάληξη της προστασίας των συμφερόντων και εργασιακών δικαιωμάτων χωρίς διασύνδεση με ορισμένο συνδικαλιστικής φύσεως αίτημα ούτε ανάλυση

του μεγαλύτερου μέρους του κειμένου σε μομφές κατά του αρμόδιου Υπουργείου που να αναφέρονται σε θέματα οργάνωσης της δημοσίας διοικήσεως και διαχειρίσεως της κυβερνητικής εξουσίας (άρθρ. 26 παράγρ. 1 και 2, 71 παράγρ. 1, 82 και 83 Συντ.- πρβλ ΠρΕφΑθ 1/1992 με εκτενή αιτιολογία περί της πολιτικής και μεικτής απεργίας). Κατά συνέπεια ο σχετικός λόγος έφεσης του ενάγοντος και ήδη εκκαλούντος σχετικά με το παράνομο της απεργίας ως αμιγώς ή κεκαλυμμένως ως πολιτικής θα πρέπει να απορριφθεί κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, το δε πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλουμένη έκρινε το ίδιο ορθά εφάρμοσε το Νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις συμπληρουμένων των αιτιολογιών του με τις αιτιολογίες της παρούσας (534 ΚποΛΔ). Όσον αφορά στον έτερο (και τελευταίο λόγο έφεσης) περί της καταχρηστικότητας του απεργίας (που συμπλέκεται άμεσα και με τον μεικτό χαρακτήρα αυτής) το ενάγον δεν απέδειξε (δυσανάλογη) ζημία του ιδίου, ή του κοινωνικού συνόλου ή της εθνικής οικονομίας, μόνη δε η επίκληση της «μη αποκρυστάλλωσης του πραγματικού αριθμού των φοιτητών που συμμετέχουν αποδεδειγμένα στη φοιτητική ζωή και καριέρα με τη διαρκή παρακολούθηση των μαθημάτων και την ενεργή συμμετοχή στις εξετάσεις sic» δεν αρκεί για να αποδειχθεί το είδος και το μέγεθος της ζημίας ως αντίθετος πόλος στάθμισης με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Στον αντίποδα αποδείχθηκε ότι η ως άνω απεργιακή κινητοποίηση δεν επιφέρει καμία ζημία στο ενάγον καθώς, λόγω και του περιορισμένου του χρόνου διάρκειάς της (μέχρι τις 31.12.2025) δεν υφίσταται τέτοια από την καθυστέρηση της σύνταξης των εν λόγω καταλόγων, αφού αποδείχθηκε ότι οι υπό διαγραφή φοιτητές έχουν απωλέσει ήδη τυχόν παροχές που ελάμβαναν από το ενάγον (επιδόματα, συγγράμματα), δίχως το τελευταίο να αποδείξει το αντίθετο, όπως ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του, απορριπτομένου και του δεύτερου και τελευταίου λόγου έφεσης ως αβασίμου, όπως και της έφεσης στο σύνολό της, η δε δικαστική δαπάνη των διαδίκων πρέπει, για αμφοτέρους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, να συμψηφισθεί στο σύνολό της, διότι η ερμηνεία των κανόνων δικαίου που εφαρμόστηκαν ήταν ιδιαίτερα δυσχερής (άρθρα 179, 183 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ με παρόντες τους διαδίκους.

ΔΕΧΕΤΑΙ τυπικά.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ κατ'ουσίαν την έφεση.

ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ τα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας μεταξύ των διαδίκων.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στη Θεσσαλονίκη στις 17 Δεκεμβρίου 2025.

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ
ΕΦΕΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΞΑΡΘΙΝΗ ΜΟΥΡΤΗ

